

Beszámoló MAFE Közgyűlés 1998.

A hazai feltalálás helyzete

A Föld hagyományos anyagi javai kimerülőben vannak. A szellemi javak viszont minden határ nélkül gyarapíthatók, és anyagi javak forrásaivá tehetők. A következő évszázadokban (információs társadalom) a pénz tulajdonlása lesz a döntő, a szellemi tulajdon válik a meghatározóvá. A szellemi tulajdonos lesz a jövő társadalmának vezető ereje. Erre érdemes tudatosan készülni.

A szellemi tulajdon egyik eleme a szabadalommal védett találmány, e tulajdon létrehozója a feltaláló, mi akik a MAFE tagjaiként e teremben helyet foglalunk.

Közelítsük a problémát a szabadalmak oldaláról.

Évente körülbelül 700.000 szabadalmat adnak meg világszerte. Napjainkban több mint négy millió szabadalom van érvényben a világon.

Az önálló magyar szabadalmi törvényt 1896-ban hoztuk meg, és a szovjet befolyás időszaka alatt is, egyedül a szocialista táborban Magyarországon maradt csorbítatlanul érvényben a szabadalmak terén polgári jogelv és joggyakorlat.

E száz év alatt több mint kétszázezer magyar szabadalmat adtak ki, ebből közel nyolcvanezer a hazai feltalálók alkotása. Érdemes ezt negyedszázados bontásban vizsgálni

Az Első Világháború, a trianoni országcsönkítés csak a külföldiek részére bejegyzett találmányok számában hozott csökkenést, a hazai alkotóerő jelentősen nőtt, amit a kevesebb országlakóstól bejelentett több találmány bizonyít.

A szovjet típusú gazdasági rend első negyedszázada nagymértékű visszaesést eredményezett.

A magyar gazdasági reformok (68-as „új mechanizmus”), majd a rendszerváltozás) következtében a hazai feltalálás és a külföldiek szabadalmaztatási kedve ismét fellendült, de összességében még így is alatta marad a két háború közötti "Ganz-Kandó aranykorszaknak".

A magyar feltalálás ötödik negyedszázadát már elkezdjük. Érdemes az indulásunkat külön elemezni.

A gazdasági rend polgári viszonyok felé történő elmozdítása a hazai találmányi aktivitás átrendeződésével járt. A szolgálati bejelentések száma 1985 előtt minden évben meghaladta az egyéni bejelentéseket. Napjainkban viszont több mint kétszeres a magánfeltalálók aktivitása vállalati társaikhoz képest .

Ez a magánszféra megerősödését jelzi, de okozója még az előző gazdasági rendben kiépített egyetemi, kutatóintézeti tevékenység folyamatos leépülése is.

A hazai bejelentések száma, 1988-tól évről - évre csökken.

Ez a találmányok megszületését kiváltó okokkal magyarázható. A termelés mérséklődése következtében, és az elkülönülésünk („vasfüggöny”) megszűnése miatt a megoldandó problémák száma, lényegesen csökken, mert nincs szükség találmányokra.

A feltalálói tevékenységgel kapcsolatos kedvezményeket eltörölték, így keveseknek áll érdekében a feltalálók rögzös útjára lépni.

Az alkotószenvédélyt pedig károsan befolyásolja a korunkra jellemző társadalmi letargia.

A külföldiek Magyarországon igényelt szabadalmainak száma viszont nagymértékben nő E jelenség oka a külföld piaci aktivitásának fokozódása, és a külföldi beruházások jelentős növekedése. E folyamatokat iparjogvédelmi offenzíva kíséri.

Itt szeretném felhívni a figyelmet még egy káros jelenségre.

A gazdasági körülmények (a szabadalmasok felszámolása, elszegényedése) a külföldön korábban megszerzett szabadalmaink tömeges méretű megszüntetéséhez vezettek. Az új külföldi bejelentés terheit pedig csak kevés magyar bejelentő tudja viselni. Fentiek a termelés és a kereskedelem területén olyan jelentős mértékű hazai jogvesztést eredményeznek, amely már az ország mozgásterét behatárolja.

A magyar szabadalmi jogrend ötödik negyedszázadában a külföldről érkezett találmányi bejelentések száma túl fogja szárnyalni az első huszonöt év alatt a Monarchia idején elért rekordot, a hazai feltalálói aktivitás, viszont ha az állam támogató beavatkozása tovább késik, alig ha éri el a történelmi rekordot.

Az alkotóerő nagyságára egy adott társadalmi-gazdasági környezetben a szabadalmi bejelentések számából vonhatunk le következtetést. E szám az egyetlen biztos objektív adat, amely globális összehasonlítás megtételére is alkalmas, mivel a szabadalmi jogrend napjainkban a világ összes országában érvényes és azonos.

Az összehasonlítások érdekében célszerű figyelembe venni a népesség eltérő számát. Az egymillió országlakosra eső hazai szabadalmi bejelentések száma szerinti rangsort Japán vezeti 2810 bejelentéssel. Második Dél-Korea 1481, a harmadik Svájc 787, majd a negyedik Svédország 771 bejelentéssel.

A hatszázask: Németország, Monaco, Ausztrália, az ötszáz bejelentése a nyolcadik USA és a kilencedik Finnország. A tizedik helyezet Anglia, Új-Zéland, Dánia, Ausztria, Hollandia, Norvégia és a tizenhatodik Izrael mind, mind megelőzött bennünket, majd a többi nyolc ország is. Lecsúsztunk a huszonötödik helyre, nyomunkban Ukrajna, Izland Románia, Mongólia és Lengyelország.

Következzék itt néhány megjegyzés. Japán és Dél-Korea kiugróan magas teljesítménye rácsafol arra a hiedelemre, hogy e két ország csak másolja mások technikai eredményeit. Svájc és Monaco előkelő helyezésétől közre játszik, hogy ezen országokban számos innovatív (kémiai) világ cég központja található. Tanulságos Finnország előretörése, amely átfogó, tudatos iparpolitika és támogatási rendszer eredménye.

A hazai hanyatlás, a találmányi bejelentéseink drámai csökkenése azt eredményezte, hogy ebben a versenyben több mint tíz ország megelőzött bennünket, a világ országai között jelenleg a huszonötödikek vagyunk az egymillió lakosra eső hazai szabadalmi bejelentések száma szerinti rangsorban. Ha az 1985 utáni csökkenés nem következik be, a 10-15. helyek egyikén lennénk. Ha támogatást nem kapunk, akkor e versenyben a "futottak még" országok közé kerülünk.

A feltalálás és az innováció a gazdaságban szerves egységet képez. Világszerte ezen a téren is csődöt mondott a liberális gazdaságpolitika.

A feltalálás számára nem bizonyult elegendő támogatásnak a szabadalom biztosította monopólium. A vállalat-óriások innovációjához és tőkéjéhez igazított rendszer megfojtja a független feltalálót, akitől az újat, a meglepőt várhatjuk, mert képtelen egyedül viselni a szabadalmaztatás, majd a megvalósítás, a piachoz jutás terheit. Mindezek következtében az, aki képes műszaki alkotások létrehozására, ha van találmánya, akkor titokban tartja, vagy inkább más tevékenységet végez.

Röviden elemezni kell a feltalálás és az innováció kapcsolatrendszerét.

A feltaláló a tehetsége, tudása és tapasztalata felhasználásával külső szükség, vagy belső alkotói kényszer készítésére műszaki alkotást hoz létre, amely szellemi tulajdonná alakítás (szabadalom, know how) után értékesíthető. E folyamat minden egyes lépése, az alkotói tevékenység, a jogvédelem megszerzése, támogatást igényel.

A találmányok, az új termékek számára a piac megszerzése igen költséges, és nagy tapasztalatot, szakértelmet követel. A világ országaiban ezt különböző társaságok és szervezetek állami segítséggel végzik (Franciaország: ANVAR, Ausztria: OEPV Alapítvány, Németország: Fraunhofer Intézet, USA: Kiválóak Klubja láncolat, stb.).

A megvalósítás, egy vállalkozás innovációja, legtöbbször nem fedezi a ráfordításokat, ezért szintén támogatást igényel. Ez utóbbi, ha olyan, mint az 1945-ig érvényben lévő adókedvezményünk volt, kedvező hatása a feltaláláson is érezhető, mint a múltban az úgynevezett "Ganz-Kandó aranykorszak" már bizonyította.

A támogatások fedezete az új termékek, eljárások és szolgáltatások létrehozásakor illetve értékesítéskor beszedett adó, és a szabadalmakkal kapcsolatosan fizetett illetékek. Ez utóbbi évente közel kettőmilliárd forint bevételt jelent hazánkban a Magyar Szabadalmi Hivatalnál, a nagy számú külföldi bejelentés következtében.

Tekintsük át a magyar támogatásokat.

Két állami forrás támogatja ma a hazai feltalálást. A Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat főleg a külföldi kollektív piacszerző akcióknál nyújtott eseti és egyedi segítséget. Ez a támogatás az Antal kormány alatt 63 millió forint volt, a szociál-liberális kormány idején ennek alig több, mint, a felét 37 millió forintot kaptunk csak. Kérdés, hogy mennyi jut erre a célra az Orbán-Torgyán kormány idején.

A külföldön teendő szabadalmi bejelentéseink támogatására a Kormány a 3534/1991. sz. határozatával pénzalapot hozott létre, és egy pályázati rendszert működtet. Ez nem váltotta be teljesen a hozzá fűzött reményeket. Az erre a célra szánt anyagiak az évek során hatástalanok és kihasználatlanok maradtak. Ebben az évben a pályáztatás új vezetése eredményeként mutatkozott javulás az alap kihasználtsága tekintetében. Az államhoz való szoros kötődés miatt azonban elégtelenül érvényesülnek a piacgazdaság és a haszon elérésének szempontjai.

A jövő érdekében nagyon fontos lenne az ifjúság körében a kreativitás felébresztése. Erre nincs megfelelő támogatás.

Fentiekhez kapcsolódik a szellemi tulajdon hathatós jogvédelme. Ehhez a társadalomban jobban kellene tudatosítani a tulajdonforma fontosságát és különleges jogi helyzetét, valamint a gazdaság résztvevői körében a jogszerzés módját.

A hazai feltalálás hatékonyabb támogatására halaszthatatlan intézkedések szükségesek.

Ezen a téren a bajok okát a jelenleg kormányon lévő legnagyobb párt a választás előtt így fogalmazta meg:

"...hiányzik egy fontos láncszem, nevezetesen egy olyan intermedier, közvetítő szervezetrendszer, amely a kutatási eredményeket és a találmányokat a termelésbe átvezeti. " ("A jövő választása" FIDESZ, 1998).

Mi a megoldást egy közhasznú társaság létrehozásában látjuk. Ezt korábban a szocialista-liberális kormánynak is javasoltuk, de tőlük érdemi választ nem kaptunk. Orbán Viktor miniszterelnöknek és kormánya érdekeltjeinek ismét elküldtük tervünket. Érdemi választ eddig még nem kaptunk.

A Feltalálók Világtalálkozója

A hazai feltalálás fellendítése közfeladat, és egyben a MAFE legfontosabb célja. A kedvező változások eléréséhez először üzeni kell a társadalomnak, az embereknek, a gazdaság szereplőinek, a politikai erőknek és az államvezetésnek. Mi volt a mi üzenetünk?

Államhatalom, vedd észre az alkotó embert, és támogasd!

Üzletember, vedd észre, hogy az újdonság jobb befektetés lesz, mint a pénzpiac kártyavára.

Feltaláló, vedd észre a nagyvilág problémáit, és oldd meg azokat! Légy korszerű, ésszel használd az információs technikákat!

Az üzenetünket közvetítették a Feltalálók Világtalálkozója eseményei, a WIPO IFIA Szimpózium, Az IFIA jubileumi közgyűlés és ünnepség, az Első Feltaláló Olimpia, a Kreativitási Diákolimpia, az IFIA karikatúra kiállítás, az AGORA, a Füles rejtvényház, a közel száz újságcikk, rádió és televízió híradás.

A részletes beszámolót a „Patent” 15. számában illetve a honlapunkon olvashatták.

A fáradozásaink, munkánk, és a támogatóink pénze kellő eredményt hozott. A világ megértette az üzenetet, több ország csökkentette a feltalálók anyagi terheit.

Sok feltalálótársunk üzleti partnerre talált.

A feltalálók világa elkezdte használni az Internet biztosította lehetőségeket az értékesítésnél és a problémák felismerésénél.

A világot járva, feltalálói, és innovációs és állami körökben forogva, mindenütt a Világtalálkozóról és hatásáról lehetett hallani. Egy román miniszter mondta tréfásan nekem Genfben: „Önök többet tesznek az országukért, mint a kormányuk, mert egy jobb világ építésén munkálkodnak.”

Ez volt a MAFE legfontosabb tevékenysége 1998-ban.

Külföldi kiállítások

További munkánkról röviden, három földrész nyolc városában mutattuk be újdonságainkat, közel ötven díjat nyerve, több száz üzleti ajánlat felvétele mellett. A részletes beszámolót a „Patent” 15. számában és a honlapunkon olvashatják.

A szervezésnél Vedresné Koznma Mária munkáját kell kiemelni. A kiállításoknál Szöllősy János, Posztós Tivadar, a Bertha-Fülöp páros valamint Tóth Gyula segédkezése nélkül aligha lettünk volna olyan sikeresek.

Egyéb tevékenység

Közel háromszáz esetben adtunk tanácsot a hozzánk fordulóknak. Ezt a munkát Csizmadia Lajos és Gágyor János végezte.

A honlapunkon lévő találmányi bolt kezd beindulni. A MAFE itt is csak közvetítő szerepet vitt.

Pénzügyi beszámoló

A beszámoló a pénzügyeinkkel zárul.

a Számvizsgáló Bizottság jelentése a következő:

Az Egyesület 1998. évi gazdálkodása a hatályos pénzügyi és számviteli rendelkezéseknek megfelelően történt. Ugyanezt állapította meg ebben az évben az APEH ellenőrzés is, amely semmilyen hiányosságot sem talált.

Az összes bevétel illetve kiadás 43 millió forint volt.

A működéshez a tagság 258 ezer forint tagdíj befizetésével járult hozzá. Ez lényegesen több mint, az elmúlt évben.

Az állami szervek, az IKIM, az OMFB és a Magyar Szabadalmi Hivatal, 16,8 millió forintot adtak a Feltalálók Világtalálkozója megrendezéséhez. Az Egyesület aktivistáinak jó szervező munkáját dicséri, hogy közel 10 millió forint árbevétellel járultunk hozzá a rendezéshez.

A külföldi kiállítások állami támogatása (3 millió forint) alig érte el a tavalyi összeg felét, mégis sikerült kilenc külföldi találmányi kiállításon jól szerepelni. Köszönhető ez a Fővárosi Önkormányzat 6 millió forintos kölcsönének, amelyet 1999-ben kell visszafizetni.

Működési költségekre közel annyit fordítottunk (3,4 millió forint) mint az elmúlt évben.

A Feltalálók Világtalálkozójának számláit majdnem teljesen, 27 millió forintig, kifizettük.

A legnagyobb beruházásunk a mikrobusz vásárlása volt, amelyhez a Magyar Szabadalmi Hivatal 1,5 millió forintos támogatást adott.

A folyamatos gazdálkodáshoz jelenleg az Egyesület 2,2 millió forint összeggel rendelkezik, amelyből még rendezni kell a Világtalálkozó kifizetetlen számláját.

A Számvizsgáló Bizottság megállapította, hogy az Egyesület gazdálkodása és könyvelése az 1998-as évben is rendben folyt.

Jövőre leszünk tízévesek. Kiktől kaptuk az anyagiakat?

A MAFE fennállása óta 133 millió forinttal gazdálkodott. Az NGKM majd az IKIM és az OMFB összesen a bevételeink 62 százalékát adta. A Magyar Szabadalmi Hivatal 8 százalékkal, a feltalálók illetve szabadalmasok harminc százalékkal járultak hozzá a kifizetéseinkhez.

Az Etikai Bizottság beszámolója

1998. évben fegyelmi illetve etikai ügy nem volt.